

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO	11
Część wstępna	
FINANSE PUBLICZNE: PRZEDMIOT I METODA	15
Przedmiot finansów publicznych	17
Finanse publiczne jako gałąź prawa publicznego	17
Normy i operacje dotyczące publicznych zasobów pieniężnych	23
Metoda finansów publicznych	26
Metoda badawcza nauki o finansach publicznych	26
Techniki finansów publicznych	31
Część pierwsza	
OPERACJE PUBLICZNYMI ZASOBAMI PIENIĘŻNYMI	33
1	
DEFINICJE I KLASYFIKACJA OPERACJI PUBLICZNYMI ZASOBAMI PIENIĘŻNYMI	35
1.1. Pojęcie operacji publicznymi zasobami pieniężnymi	35
1.1.1. Pojęcie publicznych zasobów pieniężnych a nauki prawne	36
1.1.2. Pojęcie operacji publicznymi zasobami pieniężnymi	43
1.2. Klasyfikacja operacji publicznymi zasobami pieniężnymi	53
1.2.1. Klasyfikacja obciążeń publicznych	54
1.2.2. Klasyfikacja wpływów publicznych	67
2	
ZNACZENIE OPERACJI ZASOBAMI PIENIĘŻNYMI W ŻYCIU PUBLICZNYM	72
2.1. Wzrost operacji publicznymi zasobami pieniężnymi. Prawo Wagnera	72

2.1.1. Zjawisko wzrostu wydatków	73
2.1.2. Przyczyny wzrostu wydatków	78
2.1.3. Konsekwencje wzrostu wydatków publicznych	81
2.2. Rola operacji publicznymi zasobami pieniężnymi w życiu gospodarczym. Strategie finansowe	89
2.2.1. Wartość strategii finansowych	90
2.2.2. Techniczne aspekty strategii finansowych	93
2.3. Rola operacji publicznymi zasobami pieniężnymi w życiu politycznym	104
2.3.1. Wpływ operacji publicznymi zasobami pieniężnymi na politykę wewnętrzną	105
2.3.2. Wpływ operacji publicznymi zasobami pieniężnymi na politykę międzynarodową	112
2.4. Rola operacji publicznymi zasobami pieniężnymi w życiu administracyjnym	124
2.4.1. Wpływ operacji finansowych na służby administracyjne	129
2.4.2. Wpływ operacji finansowych na politykę administracyjną	136
2.5. Wpływ życia publicznego na operacje finansowe	144
2.5.1. Wpływ gospodarki na finanse publiczne	144
2.5.2. Wpływ polityki na finanse publiczne	149
2.5.3. Wpływ życia administracyjnego na finanse publiczne	156

Część druga

OPERACJE BUDŻETOWE

3

PROGNOZOWANIE I PLANOWANIE

OBCIĄŻEŃ PUBLICZNYCH

3.1. Planowanie finansowe, ustawa budżetowa i równowaga finansowa	163
3.1.1. Ewolucja pojęcia budżetu i ustawy budżetowej	165
3.1.2. Organy przygotowujące ustawę budżetową	173
3.2. Metody prognozowania i określania równowagi	177
3.2.1. Prognozowanie wpływów	177
3.2.2. Prognozowanie obciążeń	179
3.2.3. Określanie równowagi finansowej	180

4

AUTORYZACJA WYDATKÓW PUBLICZNYCH

4.1. Procedura udzielania autoryzacji wydatków. Głosowanie nad ustawą budżetową	188
4.1.1. Zabezpieczenie przed opóźnieniem w przyjęciu ustawy	189
4.1.2. Ochrona równowagi finansowej	197
4.2. Forma autoryzacji wydatków	201
4.2.1. Jedność autoryzacji wydatków. Zasada jedności budżetu	202
4.2.2. Kompleksowość autoryzacji wydatków	211

4.3. Zakres autoryzacji wydatków	224
4.3.1. Czasowe ograniczenia autoryzacji wydatków. Zasada jednoroczności budżetu	225
4.3.2. Przedmiotowe ograniczenia wydatków. Zasada szczegółowości kredytów budżetowych	238
4.3.3. Ograniczenia autoryzacji wydatków co do ich wysokości. Limitujący charakter kredytów i zasada zupełności budżetu	243

5

WYKONYWANIE WYDATKÓW I RACHUNKOWOŚĆ PUBLICZNA	253
--	-----

5.1. Wykonywanie wydatków	253
5.1.1. Podmioty wykonujące wydatki i ich status	254
5.1.2. Procedury wydatkowe	271
5.2. Rachunkowość publiczna	280
5.2.1. Rachunkowość administracyjna	282
5.2.2. Rachunkowość zasobów pieniężnych	283

6

KONTROLA WYKONANIA BUDŻETU	287
-----------------------------------	-----

6.1. Kontrola administracyjnego wykonania budżetu	288
6.1.1. Kontrola zarządzania budżetem	288
6.1.2. Sądowa kontrola administracyjnego wykonania budżetu	296
6.1.3. Parlamentarna kontrola administracyjnego wykonania budżetu	314
6.2. Kontrola rachunkowego wykonania budżetu	317
6.2.1. Administracyjna kontrola rachunkowego wykonania budżetu	317
6.2.2. Sądowa kontrola rachunkowego wykonania budżetu	319
6.2.3. Parlamentarna kontrola rachunkowego wykonania budżetu	327

Część trzecia

OPERACJE SKARBOWE	333
--------------------------	-----

7

SKARB PAŃSTWA	335
----------------------	-----

7.1. Pojęcie Skarbu Państwa	335
7.2. Funkcje Skarbu Państwa	338
7.2.1. Skarb Państwa jako kasjer	339
7.2.2. Skarb Państwa jako bankier	349
7.3. Zestawienie operacji Skarbu Państwa	351
7.3.1. Sytuacja Skarbu Państwa	351
7.3.2. Równowaga Skarbu Państwa i zjawisko ruchu okrężnego	354

POŻYCZKA PUBLICZNA 357

8.1. Ogólna teoria pożyczki publicznej	357
8.1.1. Prawna i ekonomiczna istota pożyczki	358
8.1.2. Uzasadnienie pożyczki	363
8.1.3. Przesłanki powodzenia pożyczki	367
8.2. Zarządzanie długiem publicznym	371
8.2.1. Emisja pożyczek	371
8.2.2. Wygaśnięcie pożyczki	384

Część czwarta

OGÓLNA TEORIA PODATKU 397

PODATEK A USTAWA BUDŻETOWA 399

9.1. Przymusowy pobór uchwalonego podatku	400
9.1.1. Obowiązek pobrania uchwalonego podatku	400
9.1.2. Zakaz pobierania podatków nie uchwalonych	401
9.2. Brak ograniczenia sumy uchwalonego podatku	402
9.3. Brak przeznaczenia wpływów z uchwalonego podatku	403
9.3.1. Zasada braku przeznaczenia dochodów z podatku	403
9.3.2. Wyjątki od zasady braku przeznaczenia dochodów z podatku	404

PODATEK

JAKO JEDNO Z POBRAŃ OBOWIĄZKOWYCH 407

10.1. Podatek — pobranie dokonywane przez przymus	407
10.1.1. Podatek a pobrania nieprzymusowe	409
10.1.2. Podatek a inne pobrania przymusowe	413
10.2. Podstawowy cel podatku — pokrycie obciążeń publicznych	422
10.2.1. Finansowy cel podatku — pokrycie wydatków publicznych	422
10.2.2. Cele podatku różne od celów finansowych	424
10.2.3. Prymat finansowego celu podatku	427
10.3. Rozłożenie ciężaru podatkowego stosownie do zdolności podatkowej obywateli	429
10.3.1. Pojęcie ekwiwalentu jako uzasadnienie pobrań podatku	430
10.3.2. Zdolność podatkowa jako uzasadnienie pobrań podatku	438

NAKLADANIE PODATKU 441

11.1. Socjologiczne uwarunkowania podatków	441
---	-----

11.1.1. Podatek a system podatkowy	442
11.1.2. System podatkowy a struktury społeczne	444
11.2. Podstawowe opcje skarbowości	458
11.2.1. Opcja społeczna	458
11.2.2. Opcja ekonomiczna	463
11.2.3. Opcja prawna	500
12	
WYMIAR PODATKU	520
12.1. Metody wyceny przedmiotu opodatkowania	520
12.1.1. Wycena dokonywana przez administrację	521
12.1.2. Wycena dokonywana przez zainteresowanych	528
12.2. Taryfa podatkowa	531
12.2.1. Repartycja czy stawka ustawowa	532
12.2.2. Podatek proporcjonalny czy podatek progresywny	534
12.2.3. Jednolitość czy zróżnicowanie taryfy	540
12.3. Metody obliczania podatku	545
12.3.1. Dawne metody stosowania taryf podatkowych	545
12.3.2. Nowoczesne metody stosowania taryf podatkowych z wykorzystaniem komputerów	547
13	
POBIERANIE PODATKU	555
13.1. Podatnik a zobowiązany	555
13.1.1. Solidarność w przypadku niewypłacalności podatnika	556
13.1.2. Pobranie podatku u źródła	557
13.2. Podatek w naturze a podatek w pieniądzu	559
13.2.1. Podatek w naturze	559
13.2.2. Podatek w pieniądzu	563
13.3. Terminy płatności i terminy pobieralności podatku	566
13.3.1. Terminy płatności	566
13.3.2. Terminy pobieralności	569
13.4. Przymusowe pobranie podatku i gwarancje Skarbu Państwa	571
13.4.1. Procedura przymusowego ściągania podatków	571
13.4.2. Gwarancje zaspokojenia wierzytelności podatkowych Skarbu Państwa	573
14	
UCIECZKA PRZED PODATKIEM	
I SPOSOBY JEJ PRZECIWDZIAŁANIA	575
14.1. Przyczyny ucieczki przed podatkiem	575

14.1.1. Przyczyny moralne	576
14.1.2. Przyczyny polityczne	579
14.1.3. Przyczyny gospodarcze	580
14.1.4. Przyczyny techniczne	582
14.2. Postacie ucieczki przed podatkiem	583
14.2.1. Oszustwo podatkowe	583
14.2.2. Unikanie podatku	585
14.3. Sposoby przeciwdziałania ucieczce przed podatkiem	588
14.3.1. Przeciwdziałanie nadużyciom	588
14.3.2. Przeciwdziałanie unikaniu podatku	592
14.3.3. Poprawa relacji między fiskusem a podatnikiem	594
15	
ODWOŁAWCZE POSTĘPOWANIE PODATKOWE	597
15.1. Spory dotyczące nakładania podatków	598
15.1.1. Wstępne zażalenie do władz administracyjnych	598
15.1.2. Postępowanie sądowe	601
15.2. Spory dotyczące poboru podatków	607
15.2.1. Spory dotyczące odroczenia poboru podatku	608
15.2.2. Zaskarżenie poboru przymusowego	609
ANEKS — FRANCUSKI SYSTEM PODATKOWY	612
SKOROWIDZ	617